

A wooden signpost is shown against a background of green foliage. The signpost has a grey rectangular sign with two silver screws. Below the sign, a small photograph of a forest scene is attached to the post with a brown rubber band. The photo shows a dense forest with green trees and a path. The text on the sign is in Finnish.

Ihmisissä on valtavasti
potentiaalia, kun heitä
palvellaan ja kuullaan
oikeasti.

Potilaan kohtaamisesta

PKKS 19.9.2022

Mikael Leiman

- Kuva on Emma Rönnholmin ja Salla Vapaavuoren installaatiosta "Mielipidepalsta", joka oli pystytettynä Taidekeskus Purnun kesänäyttelyssä 2019

Tulla kuulluksi

Sanomalehti Karjalainen
kysyi Pohjois-Karjalan
raadin kantaa siihen,
millainen on hyvä lääkäri.

Kysely julkaistiin
Karjalaisessa 11.6.2017

Tätä mieltä oli Pohjois-Karjalan raati

Millainen on mielestäsi hyvä lääkäri?

KOONNUT: SAIJA KAUHANEN, GRAFIIKKA: HENNA TURUNEN, LÄHDE: TIETOYKKÖNEN, POHJOIS-KARJALAN RAATI, RAADISSA JÄSENIÄ 788, KYSELYYN VASTASI 475 JÄSENTÄ.

Sote-palvelujen toimenpidekeskeisyys

- Sote-palveluissa ammattihenkilön ja potilaan kohtaaminen on säädeltyä
  - Kohtaamisen aineelliset ja ajalliset puitteet asettavat reunaehdot yhteistyösuhteen synnylle ja kehittymiselle
  - Tietohallinnosta on muodostunut yhä voimaperäisempi hoitavan yhteistyösuhteen ja sen sisällön säätelijä
  - 1990-luvulta alkaen kehittynyt käypä hoito –käytäntö korostaa toimenpiteiden osuutta hoitavan yhteistyösuhteen kustannuksella

Potilaan näkökulma kohtaamiseen

- Potilaalla on jokin toimijuuden este (sairaus, oire, toiminnallinen vaiva)
  - Toimijuuden este virittää avuttomuuden kokemuksen, johon potilas suhtautuu tavalla tai toisella
  - Jos hän ei onnistu selviytymään ongelmastaan itsenäisesti, hän joutuu turvautumaan toisten apuun
  - Potilaalla on ennakkokäsitys siitä, mihin hän on tullut
  - Ensitapaamisessa potilaalla on toive siitä, että tulee autetuksi ja huoli siitä, ettei hän ole autettavissa
- Vaivansa ohessa potilas tuo mukanaan myös suhtautumisen siihen ja ennakkomielikuvat auttamistilanteesta

Hoitava yhteistoiminta

- Lähtötilanne on perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa erilainen
  - Perusterveydenhuollon potilasaineisto on valikoitumatonta, erikoissairaanhoidossa potilaan odotukset ovat jo suuntautuneita ja hoito on yleensä toimenpidekeskeistä
- Perusterveydenhuollossa tuloksellinen hoitosuhde edellyttää hyvän yhteyden syntymistä potilaan ja ammattihenkilön välille
- Toimenpidekeskeisessä kontekstissa toiminnan laatu on potilaalle yhteistyösuhteen laatua olennaisempaa

Hoitavan ammattihenkilön näkökulma

- Ensimmäisessä tapaamisessa on epävarmuustekijöitä
  - Ammattihenkilö ei tunne potilasta
  - Hänen on selvitettävä potilaan vaiva rajallisen ajan puitteissa
  - Hänen on saatava kuva potilaan edellytyksistä vaivansa hoitamiseen
  - Hän ei voi etukäteen tietää, millaiseksi hoitava yhteistyösuhde muotoutuu
- Ammattihenkilökin kokee suhteellista avuttomuutta, ja se kuinka hän siihen suhtautuu, sävyttää hänen työtapaansa ja suhtautumistaan potilaaseen
  - Yleisin ammattilaisen tapa suojautua avuttomuudelta on tilannehallinta ja turvautuminen toimenpiteeseen (resepti, lähete, oirelomake)

Asettuminen yhteyteen

- Kaikki alkaa yhteyden syntymisestä
- Yhteyttä ei voi synnyttää tarkoituksellisesti, mutta sen syntymiselle voi luoda edellytyksiä
  - Väkinäinen yrittäminen tekee tilanteen potilaalle kiusalliseksi
- Yhteys syntyy aina ennemmin tai myöhemmin, ellei sen kehittymistä häiritä
  - Moleminpuolinen yhteyden kokemus syntyy toiminnassa, jolla on yhteinen kohde – yhteistoiminnassa
  - Potilaan aloitteellisuuden vaaliminen, siinä määrin kuin hän siihen kykenee, on mitä tärkeintä: hän auttaa ammattilaista yhteisen kohteen määrittelyssä